

Laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä esityispalveluista

1. 1. Vastaajan taustatiedot

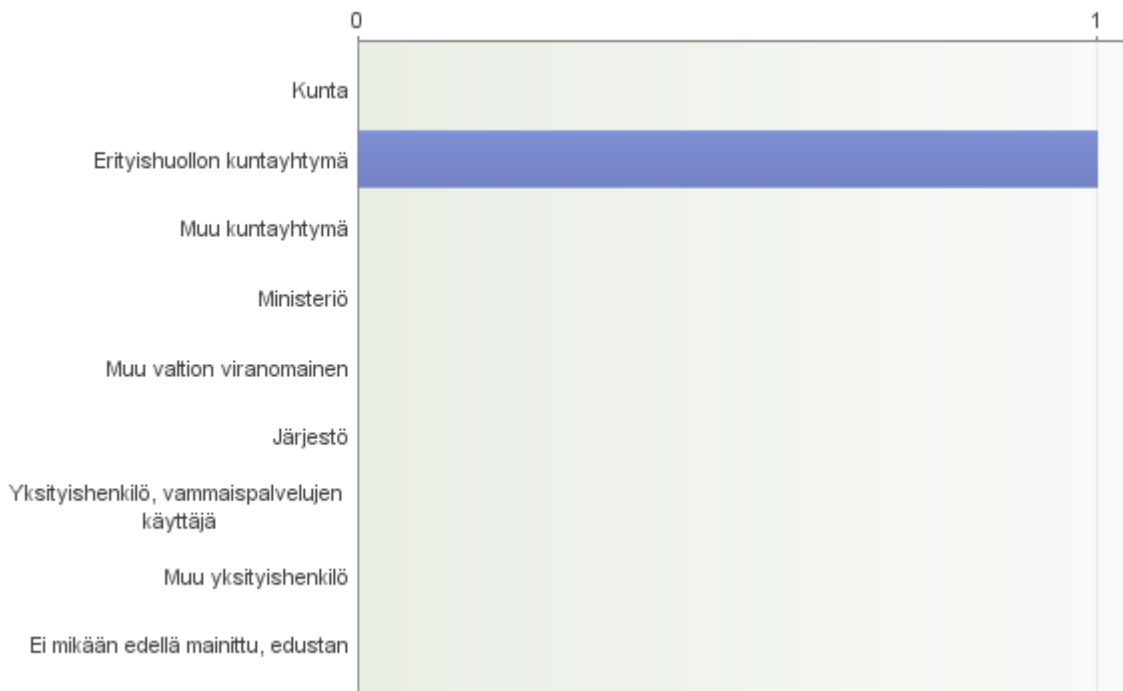
Vastaajien määrä: 1

Etunimi	Sukunimi	Sähköposti	Organisaatio, jota vastaus edustaa	Mahdollinen tarkennus
Katrina	Harjuhahto-Madetoja	katrina.harjuhahto-madetoja@eteva.fi	Eteva kuntayhtymä	

Lausuntopyyntökysely Ohjeet:

2. 2. Onko vastaaja

Vastaajien määrä: 1

3. 3. 1 §:ssä säädetään lain läpileikkaavista periaatteista. Kattaako säännös vammaispalveluille asetetut tavoitteet?

Vastaajien määrä: 1

4. 4. Muita huomioita 1 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Eteva pitää lain tavoitteita hyvinä. Ne vastaavat myös IMO-lain tavoitteita ja YK:n vammaissopimuksen henkeä.

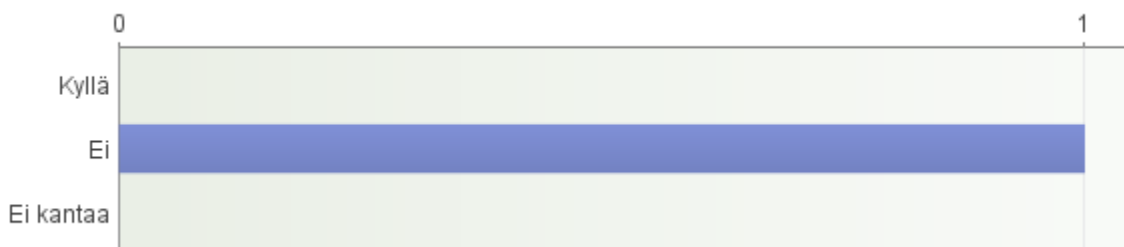
5. 5. Onko 2 §:n perusteella selvää, missä tilanteissa sovelletaan erityislakia?

Vastaajien määrä: 1

6. 6. 2 §:n 3 momentissa säädetään soveltamisalan rajauksesta.

Vastaajien määrä: 1

1 luku Yleiset säännökset

7. Onko rajausta tarpeellinen?

Vastaajien määrä: 1

8. 7. Muita huomioita 2 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Soveltamisala laajentaa lain piiriin tulevia, mitä ei ole huomioitu taloudellisissa laskelmissa.

2 § 3 momentissa sana pääasiassa tulisi korvata termillä ensisijaisesti.

Rajaus suhteessa ikäihmisiin ei ole selkeä. Periaate ikärajoitteesta on sinällään hyvä, mutta se voi aiheuttaa käytännön tasolla ongelmia ja eriarvoisuutta eri maakuntien asukkaiden välillä. Riskinä on, että osa ikääntyneistä kehitysvammaisista henkilöistä jää lain ulkopuolelle, mikä ei vastaa heidän tosiasiallista avun ja tuen tarvettaan, ja voi johtaa toimintakyvyn heikkenemiseen. Laki voi myös aiheuttaa ikääntyvien vammaisten henkilöiden palveluihin muutoksia, jotka eivät vastaa heidän erityisiä tarpeitaan. Tosin yksityiskohtaisissa perusteluissa rajanvetoa on selkeytetty.

Soveltamisala olisikin kirjattava lakiin mahdollisimman selkeästi.

Koska alaikäiset ovat tulevan vammaislain piirissä, tulee kehityksessään keskeneräisen lapsen itsemääräämisen kehittymistä ja hänen toimintarajoitteitaan peilata hänen kuhunkin kehitysvaiheeseensa. Jotkin asiat voivat olla lapsen kehityksessä turvallisuutta tuottavia, mutta myöhemmässä kehityksessä ne voidaan kokea autonomiaa rajoittavaksi (esim. sängynlaidat).

1 § Lain tarkoitus

Tämän lain tarkoituksen on: 1) toteuttaa vammaisen henkilön yhdenvertaisuutta, osallisuutta ja osallistumista yhteiskunnassa; 2) ehkäistä ja poistaa esteitä, jotka rajoittavat vammaisen henkilön yhdenvertaisuuden toteutumista; 3) edistää vammaisen henkilön itsenäistä suoriutumista ja itsemääräämisoikeuden toteutumista; sekä 4) turvata vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaiset, riittävät ja laadultaan hyvät palvelut.

9. 8. Arvioikaa momenttien tarpeellisuutta lain soveltamisen kannalta.

Vastaajien määrä: 1

10. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä. Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

11. Vammaisen henkilön osallistumista on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaisen henkilön on voitava käyttää hänelle soveltuvaa viestintä- ja kommunikointikeinoja ja häntä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä oman tahdon toteuttamisessa.

Vastaajien määrä: 1

12. Lapsen ja nuoren mielipiteen selvittämisestä säädetään sosiaalihuoltolain 32 §:ssä. Lapselle ja nuorelle on järjestettävä riittävä apu ja tuki tiedonsaantiin, kommunikaatioon ja vuorovaikutukseen.

Vastaajien määrä: 1

2 § Soveltamisala

13. 9. Muita huomioita 4 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Seuraava momentti on hyvin muotoiltu ja erittäin tarpeellinen asiakkaan näkökulmasta: "Vammaisen henkilön osallistumista on tuettava hänen toimintakykynsä, ikänsä ja elämäntilanteensa edellyttämällä tavalla. Vammaisen henkilön on voitava käyttää hänelle soveltuvaa viestintä- ja kommunikointikeinoja ja häntä on tarvittaessa tuettava tiedon saannissa, oman mielipiteen muodostamisessa ja ilmaisemisessa sekä oman tahdon toteuttamisessa."

Käytännön tasolla pykälän toimeenpano edellyttää riittäviä resursseja, osaamisen vahvistamista ja työtapojen uudistamista. Ristiriitoja voivat aiheuttaa tilanteet, joissa asiakkaan kommunikaatiokeinoja tai -valmiuksia ei osata tunnistaa (esim. olemuskielen kautta välittyvää tietoa asiakkaan mieltymyksistä tai inhon kokemuksista).

Riittävä asiantuntemus, perustavien vuorovaikutus- ja kommunikaatiomenetelmien hallitseminen ja asiakkaan yksilöllisten vuorovaikutustapojen tunteminen ovat toimeenpanon näkökulmasta ydinasioita. Nämä tulevat olemaan myös henkilöstön kouluttamisen näkökulmasta suuri yhteiskunnallinen haaste.

Asiakkaan on tärkeää saada tietoa toimenpidevaihtoehdoista myös silloin, kun vaihtoehtoja toimenpiteille ei ole tai niitä on vain vähän.

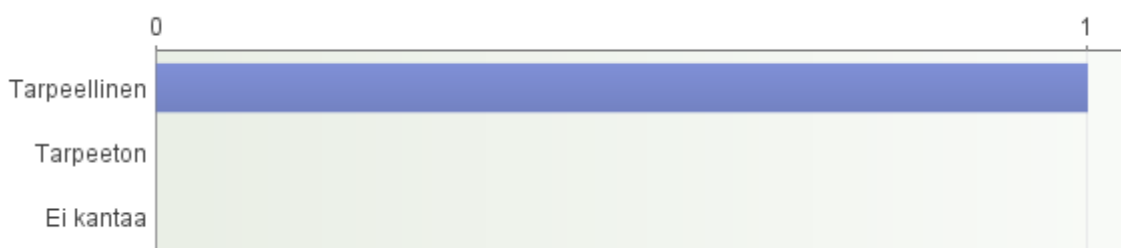
Asiakkaan osallistumisen varmistamiseen ja mielipiteen muodostamisen tukemiseen tulee käyttää tarvittaessa ammatillisia erityisasiantuntijoita, jotka osaavat tulkita asiakasta.

Etevä pitää hyvänä, että laissa ja sen perusteluissa korostuu aiempaa enemmän palvelujen toteutumisen seuranta ja sen tekeminen yhteistyössä asiakkaan kanssa.

14. Asiakkaan oikeudesta saada selvitys toimenpidevaihtoehdoista säädetään asiakaslain 5 §:ssä sekä asiakkaan itsemääräämisoikeudesta ja osallistumisesta asiakaslain 8, 9 ja 10 §:ssä.

Asiakkaan osallistumisesta palvelutarpeen arviointiin sekä asiakassuunnitelman laatimiseen säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36, 39 ja 41 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

Maakunnan on järjestettävä tässä laissa tarkoitettuja palveluja, jos henkilö tarvitsee pitkäaikaisen vamman tai sairauden aiheuttaman toimintarajoitteen johdosta välttämättä ja toistuvasti apua tai tukea tavanomaisessa elämässä eikä hän saa muun lain nojalla etunsa mukaisia riittäviä ja sopivia palveluja. Maakunnan järjestämistä säädetään laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (xx/xxxx, jäljempänä järjestämislaki). Palvelujen tuottamisesta säädetään järjestämislaissa, laissa sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamisesta (xx/xxxx, jäljempänä

palveluntuottajalaki) sekä laissa asiakkaan valinnanvapaudesta sosiaali- ja terveydenhuollossa (xx/xxxx, jäljempänä valinnanvapauslaki). Tätä lakia ei sovelleta sellaiseen ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta ja iäkkäiden sosiaali- ja terveystalveluista annetun lain (980/2012, jäljempänä vanhustalvelulaki) 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun iäkkääseen henkilöön, jonka avun tai tuen tarve johtuu pääasiassa korkean iän myötä alkaneista, lisääntyneistä tai pahentuneista sairauksista tai vammoista taikka korkeaan ikään liittyvästä rappeutumisesta.

15. Vammaisen henkilön palvelutarpeen arvioinnista säädetään sosiaalihuoltolain (1301/2014) 36 ja 37 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

16. Asiakassuunnitelman tekemisestä ja omatyöntekijästä säädetään sosiaalihuoltolain 39 ja 42 §:ssä.

Vastaajien määrä: 1

17. Palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman yhteydessä tehtävässä monialaisessa yhteistyössä ja palvelujen yhteensovittamisessa noudatetaan, mitä sosiaalihuoltolain 41 §:ssä säädetään.

Vastaajien määrä: 1

18. 11. Muita huomioita 5 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Toimintakyvyn arviointi tulee tehdä kansallisesti ja maakunnallisesti yhteneväisten kriteerien mukaan. Näin turvataan asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu ja mahdollistetaan arviointikäytäntöjen kehittäminen.

Erityistä tukea tarvitsevan henkilön määrittely on epäselvä jo sosiaalihuoltolaissa. Lain perusteluissa tulisi ottaa selkeästi kantaa siihen, miten määritellään erityistä tukea tarvitseva henkilö.

19. 12. Arvioi seuraavia päätöksentekoon ja palvelujen toteuttamiseen liittyviä väittämiä.

Vastaajien määrä: 1

	Kyllä	Ei	Ei kantaa	Yhteensä	Keskiarvo
Päätöksentekoon liittyvä sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Päätösten toimeenpanon sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Palvelujen laadun määrittämisen ja arvioinnin sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Lasten ja nuorten huomioon ottamisen sääntely on riittävä.	1	0	0	1	1
Yhteensä	4	0	0	4	1

4 § Vammaisen henkilön osallistuminen ja osallisuuden tukeminen

20. 13. Muita huomioita 6 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Eteva katsoo, että eri lakeihin perustuvista palveluista muodostuvan yhteensovitetun kokonaisuuden päätöksenteosta tulisi säätää tarkemmin.

Eteva pitää tärkeänä, että lasten ja nuorten kohdalla kehitysvaihe on huomioitu lakitekstissä: ”Palvelut on toteutettava siten, että ne mahdollistavat lapsen ja nuoren hyvinvoinnin ja kehityksen hänen yksilöllisten valmiuksiensa mukaisesti”. Tämä asettaa myös yhteistyöhaasteen lasten ja nuorten kehitystä kokonaisvaltaisesti arvioivan psykiatrian kentän kanssa. Vammaispuolella ovat perinteisesti korostuneet käyttäytymisen, kognition ja neuropsykologian näkökulmat. Lasten kokonaisvaltainen kehitysarvio edellyttää vuorovaikutussuhteiden ja perheen kokonaisuuden huomioimista sekä emotionaalisen kehityksen ja säätelykyvyn arvioimista. Näihin arviointeihin alkaa myös olla menetelmiä, joten osaamisen varmistaminen kehitysarvioinneissa nousee haasteeksi.

Palvelujen jatkuvuuden osalta viitataan sosiaalihuoltolain § 38, jossa todetaan että henkilöille, joiden tuen tarve

on pysyvä tai pitkäaikainen, tuki on pyrittävä järjestämään siten, että turvataan palvelujen jatkuvuus, ellei palvelujen muuttaminen ole asiakkaan edun mukaista. Tämän olisi hyvä olla velvoittavampi. Nyt jo on esimerkkejä tilanteista, joissa jatkuvasti palveluja tarvitsevalle henkilöille tehdään vain lyhytaikaisia päätöksiä.

21. 14. Täydentääkö säännös asianmukaisesti ehdotetussa laissa säädettyjä muita erityispalveluja?

Vastaajien määrä: 1

22. 15. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista valmennusta ja tukea koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) tai muun lain säännöksiä? (Esim. sosiaalihuoltolain 17 §:n mukaista sosiaalista kuntoutusta koskevaa säännöstä)?

Vastaajien määrä: 1

23. 16. Muita huomioita 8 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Eteva katsoo, että edellisen lausuntokierroksen kommentit on hyvin huomioitu ja linjaukset ovat nyt selkeät. On tärkeää, että laissa linjataan, missä asioissa valmennus ja tuki ovat välttämättömiä, missä asioissa niitä on oikeus saada, ja että niitä voidaan toteuttaa ryhmämuotoisena.

Eteva katsoo, että pykälä 8 täydentää hyvin sosiaalihuoltolain 17 pykälää kehitysvammaisten asiakkaiden osalta.

Riskinä on, että säästöjä haettaessa priorisoidaan ryhmämuotoja myös tilanteissa, joihin ne eivät sovellu tai joissa ne eivät ole vaikuttavia. Siksi onkin erittäin hyvä, että pykälä sisältää maininnan ”toteutustapa määräytyy vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattujen yksilöllisten tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan”. Kriteerit yksilö- vs. ryhmämuotoisen valmennuksen ja tuen osalta jäävät kuitenkin asiakassuunnitelman laatijan osaamisen varaan.

24. 17. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

25. 18. Huomioita 9 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Eteva katsoo, että kohta ”Henkilökohtaiseen apuun voi osana palvelun kokonaisuutta kuulua sellaisia terveydenhuollon toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä henkilön itsenäisen suoriutumisen mahdollistamiseksi.” on arveluttava, koska se mahdollistaa, että myös kouluttamaton henkilö voisi niitä toteuttaa. Mikäli tarvitaan hoidollisia toimenpiteitä, niiden tulisi olla ammattihenkilön vastuulla esimerkiksi kotihoidon / kotiin annettavien palvelujen yhteydessä.

Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Kuinka tällöin huomioidaan vaikeimmin vammaiset henkilöt, jotka eivät tätä itse kykene määrittelemään, mutta jotka käytännössä hyötyisivät henkilökohtaisen avun saamisesta? Riittäviä voimavaroja tulisi laissa ja sen perusteluissa tarkentaa, jotta asiakkaita ei rajata tämän palvelun ulkopuolelle ilman perusteluja / aiheetta.

Laista ei ilmene, miten itsemääräämisoikeuden rajoittaminen on tarkoitus huomioida suhteessa henkilökohtaiseen apuun. Määritelläänkö tämä mahdollisesti uudessa IMO-laissa?

26. 19. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

27. 20. Huomioita 10 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Eteva katsoo, että työnantajamallin tulisi olla viimesijainen vaihtoehto. Työnantajamallin toteuttaminen on liian haastavaa ja vaikeaa suurelle osalle nykyisen erityishuollon asiakkaista.

Työnantajamalli edellyttää ylipäänsä suuria voimavaroja (hallinnon ja byrokratian ymmärrys, työnantajan sosiaalisen roolin hallitseminen jne.) asiakkaalta ja keneltä tahansa kansalaiselta.

Henkilökohtainen apu on tässä rajattu asiakasseteliin eikä henkilökohtaista budjettia ole mainittu (vrt. valinnanvapauslainsäädäntö).

5 §:ssä säädetään palvelutarpeen arvioinnista ja asiakassuunnitelmasta

28. 21. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

29. 22. Huomioita 11 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Ks. kommentit § 10.

10. Ovatko seuraavat säännökset tarpeellisia?

30. 23. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

31. 24. Huomioita 12 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Eteva katsoo, että tarvitaan yhdenmukaiset kriteerit kansallisesti ja maakunnallisesti, jotta avun ja tuen määrä arvioidaan oikeudenmukaisesti ja yhdenvertaisesti kaikille.

Näiden kriteerien tulisi kattaa asumisen tuen ja palvelujen sisältö, määrä ja toteutustapa huomioiden tasavertaisuus ja oikeudenmukaisuus. Tuki omaan asuntoon ja tuen tarpeen suunnittelu henkilökohtaisen budjetoinnin keinoin tulisi olla ensisijainen toteutustapa ja lähtökohtaisesti asumismuotona tulisi käyttää henkilön omien toiveiden mukaista asumismuotoa (oma asunto, ryhmämuotoinen asunto).

Momentin 3 lopussa viitataan, että asumisen tuki ja palvelut voidaan toteuttaa myös henkilön omassa kodissa. Tästä koko pykälän tulisi alkaa, sillä kehitysvammaiset henkilöt asuvat huoneenvuokralain mukaisessa

asumisessa laitoshoidon lukuun ottamatta, ja laitoshoidon tarkoitus purkaa vuoteen 2020 mennessä. Oman asunnon ja palveluasunnon määritelmät tulisikin selkeyttää.

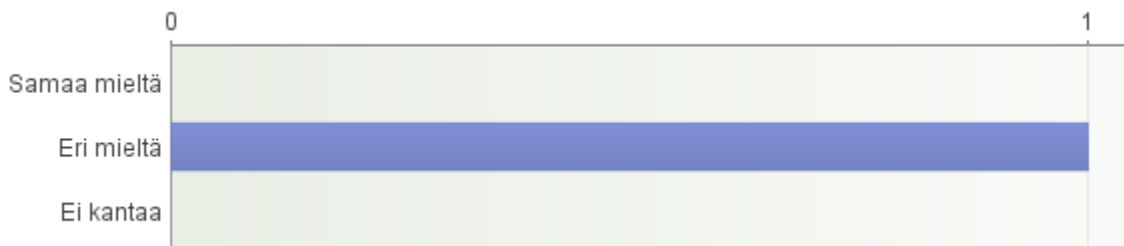
32. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä ehdotetun lain mukaisena palveluna.

Vastaajien määrä: 1

33. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä lastensuojelulain mukaisena avohuollon sijoituksena ilman huostaanottoa.

Vastaajien määrä: 1

34. Vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella olisi säädettävä sekä ehdotetussa laissa että lastensuojelulaissa siten, että ehdotettu laki on ensisijainen.

Vastaajien määrä: 1

6 § Päätöksenteko ja palvelujen toteuttaminen

35. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi tehtävä ilman huostaanottoa avohuollon sijoituksena myös pidemmäksi aikaa.

Vastaajien määrä: 1

36. Vammaisten lasten sijoittaminen kodin ulkopuolelle olisi aina tehtävä lastensuojelulain periaatteiden ja säännösten mukaisesti.

Vastaajien määrä: 1

Palveluja koskevasta päätöksenteosta ja päätösten toimeenpanosta säädetään sosiaalihuoltolain 45 ja 46 §:ssä. Päätöksen voimassaoloon ja palvelujen jatkuvuuteen sovelletaan, mitä sosiaalihuoltolain 38 §:n 3 momentissa säädetään pysyvästä ja pitkäaikaisesta tuen tarpeesta. Tämän lain perusteella annettavat palvelut on toteutettava sisällöltään, laadultaan ja laajuudeltaan vammaisen henkilön tarpeen ja edun mukaisina riippumatta valitusta palvelusta tai palvelun tuottajasta ja toteuttamistavasta. Palvelujen laadun määrittämisessä ja arvioinnissa on otettava tässä laissa säädetyn lisäksi huomioon, mitä asiakaslaissa, sosiaalihuoltolaissa ja palveluntuottajalaissa säädetään palvelujen sisällöstä, tavoitteista, laadusta, suunnittelusta ja toteuttamisesta. Maakunnan on huolehdittava siitä, että vammaisen henkilön ja tarvittaessa hänen perheensä tarpeen mukaiset eri lakeihin perustuvat palvelut muodostavat tämän lain tarkoitusta toteuttavan yhteensovitetun kokonaisuuden. Palvelukokonaisuudesta on tarvittaessa tehtävä päätös noudattaen, mitä sosiaalihuoltolain 46 §:ssä säädetään. Sen lisäksi mitä muualla lainsäädännössä säädetään, vammaisen lapsen ja nuoren palvelujen toteuttamisessa on otettava huomioon lapsen tai nuoren ikä ja kehitysvaihe, mielipide, perhesuhteet ja muut läheiset ihmissuhteet sekä osallisuus ja toimintamahdollisuudet lapsen tai nuoren omassa toimintaympäristössä. Palvelut on toteutettava siten, että ne mahdollistavat lapsen ja nuoren hyvinvoinnin ja kehityksen hänen yksilöllisten valmiuksiensa mukaisesti.

37. 26. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin liittyen tilanteisiin, joissa lapsi asuu erossa vanhemmistaan tai huoltajistaan?

Vastaajien määrä: 1

- Tavoitteena tulisi olla, ettei lasten laitosasuminen enää lisääntyisi, vaan hyödynnettäisiin muun muassa perhehoitoa ja perheen kaltaisia olosuhteita.

Palvelun jatkuvuuden turvaaminen ei ole riittävä vaatimus lapsen näkökulmasta. Tavoitteena tulisi olla pyrkimys arjen huolenpidosta vastaavien aikuisten pysyvyyteen lapsen elämässä. Yhteydenpidon varmistaminen läheisiin ja vanhempiin ei ole (pienelle) lapselle riittävä tae luottavaisen ja turvallisen kiintymyssuhdemallin ylläpitämisestä ja/tai rakentamisesta. Lapsi tarvitsee pysyviä ihmissuhteita osana asumistaan, hän pyrkii rakentamaan korvaavia suhteita niihin ihmisiin, jotka tulevat hädän hetkellä avuksi. Omahoitajamalli ja pyrkimys pitkäaikaiseen vastuun kanton lapsen kehityksestä tulee mainita laissa.

Lasten laitosasumista tulee vähentää, ei lisätä lainsäädännön keinoin. Kun vammaisen lapsi asuu erillään perheestään ja vanhemmistaan, sille pitää määritellä erityisen painavat syyt (lapsen terveys, turvallisuus, kehityksen turvaaminen, perheen vähäiset voimavarat) ja asumisessa pitää pystyä vastaamaan kehittyvän lapsen tarpeeseen solmia pysyviä, turvallisia vuorovaikutussuhteita häntä hoitaviin aikuisiin. Nämä lapset joutuvat aina eroon ensisijaisista hoitajistaan, vanhemmista, ja heillä saattaa olla muutenkin paljon kehitystä kuormittavaa taustalla, siksi käyttäytymisen ongelmat ja haastavat tilanteet ovat hyvin oletettavia. Perhehoidon mahdollisuuksia vastata haastaviin tilanteisiin tulisi lainsäädännön tasolla lisätä esimerkiksi määrittelemällä perhehoidolle riittävä osaaminen ja tuki haastavien tilanteiden hallitsemiseen.

Seitsemän erityislasta ryhmässä on liikaa. Perusteluissa tulisi mainita, ettei tavoitteena ole seitsemän lapsen ryhmien perustaminen. Termi yksikkö tulisi määritellä.

38. 27. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

39. 28. Huomioita 14 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Voidaanko kohtuullisuudelle määrittää yhteneväisiä kriteereitä?

2 luku Erityispalvelut

40. 29. Onko lyhytaikainen huolenpito tarpeellinen palvelu?

Vastaajien määrä: 1

41. 30. Onko selvää, milloin sovelletaan ehdotetun lain mukaista lyhytaikaista huolenpitoa koskevaa säännöstä ja milloin sosiaalihuoltolain (1301/2014) säännöksiä (esim. SHL:n 19 §:n mukaista kotipalvelua koskevaa säännöstä) tai omaishoidon tuesta annettua lakia?

Vastaajien määrä: 1

Laissa säädettäisiin vammaisten henkilöiden avun ja tuen tarpeisiin vastaavista erityispalveluista. Näitä olisivat muun muassa valmennus ja tuki, henkilökohtainen apu, asumisen tuki ja palvelut, tuki esteettömään asumiseen, lyhytaikainen huolenpito, päiväaikainen toiminta sekä liikkumisen tuki ja palvelut.

8 § Valmennus ja tuki

42. 31. Huomioita 15 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Asiakassuunnitelman merkitys ja arvo korostuvat. Lyhytaikainen huolenpito tulisi käsitteenä määritellä tarkemmin. Lisäksi pitäisi määritellä suhde omaishoidon vapaapäiviin.

43. 32. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada välttämättä tarvitsemaansa valmennusta ja tukea: 1) tiedollisten tai toiminnallisten tai sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tarvittavien taitojen harjoittelemisessa; 2) elämän muutostilanteissa; 3) kommunikaatiossa; 4) päätöksenteossa; 5) muussa tavanomaisessa elämässä suoriutumisessa. Valmennuksen ja tuen tarkoituksena on tukea vammaisen henkilön itsemääräämisoikeutta, osallisuutta ja itsenäistä suoriutumista vahvistamalla henkilön omia sekä hänen perheensä ja läheistensä voimavaroja. Valmennuksen ja tuen tavoitteet ja sisältö sekä välttämätön määrä, kesto ja toteutustapa määräytyvät vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattujen yksilöllisten tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan. Valmennusta ja tukea voidaan järjestää vammaisen henkilön perheelle tai hänelle läheisille henkilöille silloin, kun se on tarpeen vammaisen henkilön valmennukselle ja tuelle asiakassuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamiseksi. Vammaisen henkilön perheellä tai muilla läheisillä henkilöillä on oikeus saada valmennusta ja tukea merkittävässä elämänmuutostilanteissa, jos se on välttämätöntä vammaisen henkilön palvelujen tarkoituksen toteutumiseksi. Valmennusta ja tukea annetaan henkilökohtaisena tai ryhmässä toteutettavana palveluna taikka muiden palvelujen osana.

44. 33. Huomioita 16 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Momentissa 2 todetaan, että päiväaikaista toimintaa on järjestettävä viitenä päivänä viikossa tai harvemmin vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Pykälä tulisi muuttaa muotoon: ”Päiväaikaista toimintaa on järjestettävä viitenä päivänä viikossa tai PERUSTELLUSTA SYYSTÄ harvemmin vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaisesti.”

Mikäli päiväaikaista toimintaa järjestetään harvemmin kuin viitenä päivänä viikossa, tästä ei synny oletettuja säästöjä, koska asumispalveluihin täytyy varata henkilöstöä kotiin jäävien asiakkaiden avuksi ja tueksi. Jos henkilöstömitoitus on säästösyistä niin alhainen, ettei asukkaiden kanssa voida toteuttaa virikkeellistä arkea, haastavat tilanteet ja rajoitustoimenpiteet lisääntyvät väistämättä, mikä ei ole inhimillisesti ja taloudellisesti kestävää.

Lain toimeenpanovaiheessa tulisi määritellä yhtenevät kriteerit kuinka oikeus päiväaikaiseen toimintaan subjektiivisena oikeutena määritellään.

45. 34. Turvaako säännös vammaisen henkilön liikkumisen?

Vastaajien määrä: 1

46. 35. Muita huomioita 17 §:n sisältöön.

Ei vastauksia.

47. 36. Onko säännös tarkoituksenmukainen?

Vastaajien määrä: 1

9 § Henkilökohtainen apu

48. 37. Huomioita 18 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Pykälässä 18 määritellään, että henkilö voi tehdä vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa asuinkunnan tai lähikunnan alueella. Tämä on riittävä lukumäärällisesti, mutta asuinkunta ja lähikunta toiminta-alueena rajaavat liikaa liikkumisvapautta ja mahdollisuutta muun muassa yhteiskunnalliseen osallisuuteen. Maakuntamallissa vammaisen henkilö on maakunnan asukas.

Leasing-auton käyttö alentaa Eksoten kokeilun mukaan kustannuksia ja parantaa asiakastytyväisyyttä. Onkin kannatettavaa, että sitä tarjotaan niille vammaisille henkilöille, joille se on perusteltu vaihtoehto.

49. 38. Huomioita 19 §:n sisältöön.

Vastaajien määrä: 1

- Taloudellisen tuen ja toimeentulotuen suhde jää pykälässä epäselväksi.

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua silloin, kun hän välttämättä ja toistuvasti tarvitsee toisen henkilön apua suoriutuakseen: 1) päivittäisissä toimissa; 2) työssä, opiskelussa tai muussa osallisuutta edistävässä toiminnassa; tai 3) vapaa-ajan toiminnassa tai sosiaalisessa osallistumisessa. Henkilökohtaisen avun tarkoitus on auttaa vammaista henkilöä

toteuttamaan omia valintojaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Henkilökohtaisen avun järjestäminen edellyttää, että vammaisella henkilöllä on voimavaroja määritellä avun sisältö ja toteutustapa. Henkilökohtaiseen apuun voi osana palvelun kokonaisuutta kuulua sellaisia terveydenhuollon toimenpiteitä, jotka ovat välttämättömiä henkilön itsenäisen suoriutumisen mahdollistamiseksi. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua 1 momentin 1 ja 2 kohdissa tarkoitetuissa toiminnoissa siinä laajuudessa kuin hän sitä välttämättä tarvitsee. Lisäksi vammaisella henkilöllä on oikeus saada henkilökohtaista apua 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetuissa toiminnoissa vähintään 30 tuntia kuukaudessa, jollei tätä pienempi tuntimäärä riitä turvaamaan henkilön välttämätöntä avuntarvetta.

50. 39. Huomioita 3 luvun säännöksiin.

Ei vastauksia.

51. 40. Huomioita 4 luvun säännöksiin.

Vastaajien määrä: 1

- Voimaanpanolle on annettava riittävästi aikaa ja selkeät ohjeet. Tässä voidaan käyttää pohjana tuoreita kokemuksia kehitysvammalakiin tulleista muutoksista itsemääräämisoikeuden vahvistamisesta, jotka ovat aiheuttaneet valtavasti työtä ja soveltamisongelmia erityishuollon arjessa. Asiakkaiden yhdenvertaisuutta ei ole ajateltu loppuun asti. Erityisesti on huomioitava kehitysvammalain kumoamisen jälkeinen nivelvaihe.

Siirtymäsäännöksissä todetaan, että esimerkiksi henkilölle tehty erityishuolto-ohjelma tai päätös erityishuollon antamisesta on lain voimaan tullessa voimassa päätökseen merkityn voimassaoloajan tai kunnes henkilön palvelutarve arvioidaan uudelleen tämän lain tai muun lain mukaisesti. Tämä vaatii tarkennusta siltä osin, mitä päätöksiä tässä tarkoitetaan: erityishuolto-ohjelmia vai päätöksiä erillisistä palveluista. Erityishuolto-ohjelmat on todennäköisesti laadittu olemaan voimassa joitakin vuosia, kun taas yksittäisistä palveluista tehdyt päätökset saattavat olla voimassa vain vuoden, usein kalenterivuoden. Käytännössä tilanne voi olla se, että lain tullessa voimaan 1.1.2019 suuri joukko asiakkaita on vailla voimassa olevia päätöksiä.

52. 41. Mitä muuta haluaisitte tuoda esiin lakiesitykseen liittyen?

Vastaajien määrä: 1

- Haastavien ja moniammatillista apua, tukea ja kuntoutusta (mm. kehitysvammapsykiatria) tarvitsevien kehitysvammaisten erityistarpeet jäävät nykymuodossa olevan VALAS-lainsäädännön ulkopuolelle, terveydenhuollon näkökulman korostuessa. Tätä ei voi pitää tarkoituksenmukaisena. Kun laki kehitysvammahuollosta kumotaan, on varmistettava, että nykyisten erityishuoltopiirien tuottamat, integroidut palvelut turvataan tälle pienelle erityisryhmälle myös tulevaisuudessa. Tämä koskee myös mielenterveyden ja käyttäytymisen ongelmia omaavia, lievemmin kehitysvammaisia henkilöitä, joiden tarpeiden määrittely on eri syistä vaikeaa.

Pykälästä 7 puuttuu kokonaan nykyisen kehitysvammalain mukainen tahdosta riippumaton erityishuolto, josta on ehdottoman tärkeä säätää jatkossakin. Sen huomioimisesta valmistelussa olevassa IMO-laissakaan ei ole tietoa. Vastaavasti pykälästä puuttuu myös sosiaalinen kuntoutus. Tältä osin tarvitaan vähintään viittaus sosiaalihuoltolakiin. Jatkovalmistelussa tulee varmistaa, että kyseisten asiakkaiden palvelujen järjestäminen ja siihen liittyvä päätöksenteko voi jatkua keskeytyksettä lakimuutoksista huolimatta.

Vuonna 2016 voimaan tulleet kehitysvammalain muutokset tulee huomioida ensisijaisesti VALAS-lainsäädännössä.

VALAS-uudistus on myös kytkettävä tiiviisti IMO-lainsäädännön valmisteluun. Sosiaali- ja terveydenhuollon rajapinnassa toimiminen ja moniammatillisuus tulisi erityisesti huomioida jatkovalmistelussa.

Liikkumistaidon lisääminen ei tuo säästöjä haja-asutusalueilla, joissa julkista liikennettä todellisuudessa ei ole.

Siirtyminen ohjatusta tukiasumiseen on oikea suunta.

Päiväaikaisen toiminnan piiriin jäävien asiakkaiden toimintakyky on alhaisempi kuin nykyisen kehitysvammalain mukaisen asiakaskunnan keskimäärin. Tämä edellyttää henkilöstöressurssien lisäämistä, mikä johtaa kustannusten nousuun. Ei ole realistista olettaa, että näitä palveluja voitaisiin tuottaa 77,00 euron päivähinnalla.

Erittäin haastavien asiakkaiden päiväaikaisen toiminnan toteuttaminen asumisyksiköstä käsin tuo säästöjä (yhteinen henkilökunta, asiakkaiden itsemääräämisoikeuden ja valinnanvapauden toteutuminen, rajoitustoimenpiteiden väheneminen). Tällä saadaan aikaan laatua ja tuottavuutta sekä vahvistetaan asiakaslähtöinen toiminta.

Eteva pitää myönteisenä, että sellaiset asiat kuin kehitys, kehittyvät valmiudet, vuorovaikutus, yksilölliset tarpeet ja elämäntilanne on mainittu monissa kohdin. Edelleen jää liian avoimeksi, millä kriteereillä nämä asiat tulevat arvioiduiksi.

Termit ja määritelmät vaihtelevat eri lakien välillä. Pykälässä 3 on käytetty termiä huolenpito, kun toisaalla lainsäädännössä puhutaan hoivasta. Huolenpito nähdään kuitenkin laajemmaksi käsitteeksi, joten tässä laissa sitä on perusteltua käyttää.

3 § kohdan 1 perusteluihin tulisi saada maininta sosiaalihuoltolaissa olevasta sosiaalisesta kuntoutuksesta.

3 § kohtaan 5 tulisi lisätä osallisuus osallistumisen rinnalle.

Eteva pitää hyvänä, että lapset ja nuoret on määritelty yksiselitteisesti iän perusteella.

Asiakasmaksulain uudistuksessa on huomioitava, että ateriamaksut, ylläpitomaksut ja vuokrat eivät ole sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja.

Lakiluonnos sisältää monia tulkinnanvaraisia kohtia, joita tulisi jatkovalmistelussa täsmentää joko itse lakitekstissä tai perusteluissa. Kyseessä on niin merkittävä lainsäädännön kokonaisuudistus, ettei tulkintaa tulisi jättää valitusten ja ennakkopäätösten varaan.

10 § Henkilökohtaiset avun toteuttaminen

Henkilökohtainen apu voidaan toteuttaa käyttäen seuraavia toteuttamistapoja: 1) työnantajamalli, jossa vammaisen henkilö toimii henkilökohtaisen avustajan työnantajana; 2) asiakassetelimalli, jossa maakunta antaa vammaiselle henkilölle henkilökohtaisen avun hankkimista varten valinnanvapauslaissa tarkoitetun asiakassetelin; 3) palvelumalli, jossa maakunta tuottaa henkilökohtaisen avun palvelut itse tai yhteistoiminnassa muiden maakuntien kanssa tai hankkii ne sopimukseen perustuen muulta palvelun tuottajalta. Henkilökohtaisen avun toteuttamistavoista päätettäessä maakunnan on otettava huomioon vammaisen henkilön oma mielipide ja toivomukset sekä asiakassuunnitelmassa määritelty avun tarve ja elämäntilanne kokonaisuudessaan. Henkilökohtainen apu on aina toteutettava siten, että se edistää vammaisen henkilön itsemääräämisoikeuden ja osallisuuden toteutumista. Henkilökohtaisen avun toteuttamistapoja sekä muita sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja voidaan yhdistellä niin, että palvelujen kokonaisuus vastaa vammaisen henkilön avun tarpeeseen. Henkilökohtaisena avustajana voi erityisestä syystä toimia vammaisen henkilön omainen tai muu läheinen henkilö, jos se on vammaisen henkilön edun mukaista. Asiakassuunnitelmaan on kirjattava henkilökohtaisen avun sijaisjärjestelyjen toteuttamistavat avustajan poissaolotilanteissa ja työsuhteen päättyessä.

11 § Henkilökohtaisen avun työnantajamalli

Työnantajana toimivan vammaisen henkilön ja henkilökohtaisen avustajan väliseen työsuhteeseen sovelletaan työsopimuslakia (55/2001). Työnantajamallia voidaan käyttää, jos työnantajaksi ryhtyvä henkilö kykenee vastaamaan työnantajan velvollisuuksista ja hän suostuu toimimaan työnantajana saatuaan maakunnalta riittävän ja ymmärrettävän selvityksen työnantajan velvollisuuksista ja vastuista. Suostumus on kirjattava asiakassuunnitelmaan. Maakunnan on tarpeen mukaan neuvottava ja autettava vammaista henkilöä työnantajan oikeuksien ja velvollisuuksien toteuttamisessa. Maakunnan on työnantajamallissa korvattava työnantajan lakisääteiset maksut ja korvaukset sekä muut työnantajana toimimisesta aiheutuvat

välttämättömät ja kohtuulliset kulut. Työnantajana toimimisesta aiheutuvien kulujen perusteet ja korvaamistapa on kirjattava asiakassuunnitelmaan.

12 § Asumisen tuki ja palvelut

Vammaisen henkilön kotona asumista tuetaan ensisijaisesti sosiaalihuoltolain mukaisilla sekä tarvittaessa tämän lain mukaisilla palveluilla. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada asumisen tuki ja palvelut sosiaalihuoltolain 21 §:n 4 momentin mukaisena palveluasumisena, jos hän tarvitsee soveltuvan asunnon sekä apua ja tukea välttämättä ja jatkuvaluonteisesti tai vuorokauden eri aikoina. Asumisen tuki ja palvelut sisältävät avun ja tuen päivittäisissä toimissa sekä ne palvelut, joita tarvitaan vammaisen henkilön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi ja ylläpitämiseksi sekä osallisuuden, kommunikaation ja perhe-elämän mahdollistamiseksi. Asumisen tuen ja palvelujen sisältö, määrä ja toteutustapa määritellään asiakassuunnitelmaan kirjattujen vammaisen henkilön yksilöllisten tarpeiden ja elämäntilanteen mukaisesti. Asumisen tuki ja palvelut voidaan toteuttaa myös henkilön omaan asuntoon.

13 § Lasten asumisen järjestäminen

Vammaisen lapsen asuminen toteutetaan ensisijaisesti lapsen oman perheen kanssa siten kuin 12 §:ssä säädetään. Lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa voidaan toteuttaa vain, jos: 1) perheen kotiin tuotavat palvelut ja muu lapsen ja perheen tuki eivät ole lapsen edun mukaisen huolenpidon toteuttamiseksi sopivia tai mahdollisia taikka jos ne ovat osoittautuneet riittämättömiksi; ja 2) lapsen asumisen muualla kuin oman perheen kanssa on arvioitu 5 §:n mukaisesti olevan lapsen huolenpidon, tasapainoisen kehityksen ja hyvinvoinnin toteuttamiseksi tai lapsen terveyden tai turvallisuuden kannalta lapsen edun mukaista. Sen lisäksi mitä 6 §:n 4 momentissa säädetään, lapsen asuinpaikan valinnassa on kiinnitettävä erityistä huomiota lapsen tarpeisiin ja niitä vastaavaan henkilöstön osaamiseen, lapsen ja perheenjäsenten ja muiden läheisten yhteydenpitoon ja ihmissuhteiden ylläpitämiseen sekä hoidon ja huolenpidon jatkuvuuteen. Lapsen asuminen on järjestettävä niin, että asuinpaikan etäisyys ei ole este yhteydenpidolle lapselle läheisiin henkilöihin. Lapsen asuminen muualla kuin oman perheen kanssa voidaan järjestää perhehoitona tai yksikössä, jossa hoidetaan samanaikaisesti enintään seitsemää lasta. Jos lapsi asuu tämän lain nojalla muualla kuin oman perheen kanssa, vanhemmat ja huoltajat vastaavat lapsen elatuksesta aiheutuvista kustannuksista siten kuin laissa lapsen elatuksesta (704/1975) sekä laissa sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista (912/1992) säädetään.

25. Miten olisi syytä säätää vammaisten lasten asumisesta kodin ulkopuolella? Arvioikaa seuraavia väittämiä.

14 § Tuki esteettömään asumiseen

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada korvaus 12 §:ssä tarkoitetun vakituisen asunnon muutostöistä, itsenäisen suoriutumisen kotona mahdollistavista välineistä sekä muista teknisistä ratkaisuista aiheutuvista kohtuullisista kustannuksista, jos hän toimintarajoitteensa vuoksi välttämättä tarvitsee tätä tukea päivittäisissä toimissa, liikkumisessa tai muussa itsenäisessä suoriutumisessa. Maakunta voi myös antaa edellä mainittuja välineitä sekä muita teknisiä

ratkaisuja korvauksetta vammaisen henkilön käytettäväksi. Asunnon muutostöistä aiheutuviiksi korvattaviksi kustannuksiksi katsotaan myös muutostöiden suunnittelusta sekä esteiden poistamisesta asunnon välittömästä lähiympäristöstä aiheutuvat kohtuulliset kustannukset. Itsenäisen suoriutumisen kotona mahdollistavat välineet ja muut tekniset ratkaisut on suunniteltava ja toteutettava vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Jos asiakas haluaa itse teettää tai hankkia 1 ja 2 momentissa tarkoitettut muutostyöt tai muut itsenäistä suoriutumista mahdollistavat välineet sekä tekniset ratkaisut, maakunnan on asiakkaan pyynnöstä annettava asiakkaalle arvio hänelle korvattavista kohtuullisista kustannuksista. Korvaus asunnon muutostöistä tai välineiden sekä muiden teknisten ratkaisujen hankkimisesta on haettava maakunnalta viimeistään kuuden kuukauden kuluessa kustannusten syntyisestä.

15 § Lyhytaikainen huolenpito

Vammaisella henkilöllä on oikeus saada lyhytaikaista huolenpitoa välttämättömän huolenpidon ja osallisuuden turvaamiseksi sekä huolenpidosta vastaavien henkilöiden hyvinvoinnin tukemiseksi. Lyhytaikaisen huolenpidon sisältö, määrä, kesto ja toteutustapa määräytyvät vammaisen henkilön asiakassuunnitelmaan kirjattujen yksilöllisten tarpeiden ja elämäntilanteen mukaan.

16 § Päiväaikainen toiminta

Vammaisella henkilöllä on oikeus päiväaikaiseen toimintaan silloin, kun hän tarvitsee toimintarajoitteensa vuoksi erityistä sosiaalisen vuorovaikutuksen ja osallisuuden turvaavaa sekä toimintakykyä ylläpitävää palvelua eivätkä sosiaalihuoltolain 17 §:n mukainen sosiaalinen kuntoutus, vuoden 1982 sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 d §:n mukainen työllistymistä tukeva toiminta ja 27 e §:n mukainen työtoiminta tai laissa kuntouttavasta työtoiminnasta (189/2001) säädetty kuntouttava työtoiminta ole henkilön palvelutarpeeseen nähden sopivia ja riittäviä palveluja. Maakunnalla ei ole velvollisuutta järjestää päiväaikaista toimintaa henkilölle, jonka toimeentulo perustuu pääosin vanhuuseläkkeeseen. Päiväaikaista toimintaa on järjestettävä viitenä päivänä viikossa tai harvemmin vammaisen henkilön yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Päiväaikainen toiminta sisältää palveluun kuuluvat matkat.

17 § Liikkumisen tuki ja palvelut

Vammaisen henkilön liikkuminen toteutetaan ensisijaisesti osana esteetöntä julkista joukkoliikennettä. Julkisen joukkoliikenteen käyttöä on tarvittaessa tuettava ja täydennettävä sosiaalihuoltolain 23 §:n 3 momentin mukaisilla liikkumisen tuen toteuttamistavoilla. Elleivät sosiaalihuoltolain mukaiset liikkumisen tuen toteuttamistavat ole vammaisen henkilön liikkumisen turvaamiseksi riittäviä ja sopivia, sovelletaan tätä lakia. Vammaisella henkilöllä on oikeus saada liikkumisen tuki ja palvelut toteutettuna kuljetuspalveluna taksilla, invataksilla tai vastaavalla ajoneuvolla silloin, kun henkilön liikkumista ei voida muuten turvata. Kuljetuspalvelua on täydennettävä saattajapalvelulla, jos se on välttämätöntä henkilön matkasta suoriutumiselle. Liikkumisen tuen ja palvelujen tarkoituksena on mahdollistaa vammaisen henkilön liikkuminen, joka liittyy 1) työssä käymiseen; 2) opiskeluun; 3) päiväaikaiseen toimintaan ja muuhun osallisuutta edistävään toimintaan; 4) vapaa-ajan toimintaan, sosiaaliseen osallistumiseen ja muuhun tavanomaiseen elämään kuuluvaan toimintaan.

18 § Liikkumisen tuen ja palvelujen toteuttaminen

Edellä 17 §:n 2 momentissa tarkoitettujen kuljetuspalvelujen määrää ja alueellista ulottuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon vammaisen henkilön liikkumisen tarve, muut käytettävissä olevat palvelut ja matkan tarkoitus. Lisäksi arvioinnissa on otettava huomioon vammaisen henkilön käytössä olevaan, hänen liikkumistarpeisiinsa sopivaan, autoon saatu julkinen tuki. Kuljetuspalveluja työhön, opiskeluun, päiväaikaiseen tai muuhun osallisuutta tukevaan toimintaan on järjestettävä niihin välttämättä tarvittava määrä. Kuljetuspalveluja vapaa-ajan toimintaan, sosiaaliseen osallistumiseen ja muuhun tavanomaiseen elämään kuuluvaan toimintaan on järjestettävä siten, että henkilö voi tehdä vähintään 18 yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa asuinkunnan tai lähikunnan alueella. Kuljetuspalveluun oikeutettujen henkilöiden matkoja on yhdisteltävä toteutettavaksi samalla kulkuneuvolla, ellei matkojen yhdistely aiheuta matkustusajan kohtuutonta pitenemistä tai muuta kohtuutonta haittaa palveluun oikeutetulle. Maakunta voi vaihtoehtona kuljetuspalveluille antaa vammaisen henkilön käyttöön auton tai myöntää taloudellista tukea auton hankintaan, jos henkilön toimintarajoitteesta aiheutuva tuen tarve liikkumisessa tavanomaisen elämän toiminnoissa on runsasta ja jatkuvaluonteista. Jos vammaisen henkilön käytössä on 3 momentissa tarkoitettu auto taikka sellainen hänen liikkumistarpeisiinsa sopiva auto, jonka hankintaan on myönnetty muuta julkista tukea, henkilöllä on oikeus saada vähintään kuusi yhdensuuntaista matkaa kuukaudessa vapaa-ajan toimintaan, sosiaaliseen osallistumiseen tai tavanomaiseen elämään kuuluvaan toimintaan, jollei tätä pienempi määrä riitä turvaamaan henkilön välttämättömää liikkumista. Työ- ja opiskelumatkat on järjestettävä myös näissä tilanteissa 2 momentin mukaisesti.

19 § Taloudellinen tuki

Maakunta voi korvata vammaiselle henkilölle kustannukset, jotka henkilölle aiheutuvat muiden kuin terveydenhuollon lääkinälliseen kuntoutukseen kuuluvien päivittäisissä toiminnoissa, liikkumisessa, viestinnässä tai vapaa-ajan toiminnoissa tarvittavien välineiden sekä muiden teknisten ratkaisujen hankkimisesta. Lisäksi maakunta voi korvata ylimääräiset kustannukset, jotka aiheutuvat vamman tai sairauden edellyttämän vaatetuksen ja erikoisravinnon hankkimisesta. Päivittäisissä toiminnoissa, liikkumisessa, viestinnässä tai vapaa-ajan toiminnoissa tarvittavien välineiden sekä muiden teknisten ratkaisujen hankkimisesta aiheutuneista kustannuksista korvataan puolet, ellei korvauksen korottamiselle tai alentamiselle ole vammaisen henkilön yksilöllinen tarve sekä elämäntilanne kokonaisuudessaan huomioon ottaen erityisiä perusteita. Kustannusten määrä arvioidaan aiheutuvien todellisten kustannusten perusteella. Vakiomalliseen välineeseen tai muihin teknisiin ratkaisuihin sekä autoon tai muuhun kulkuvälineeseen tehdyt toimintarajoitteiden edellyttämät välttämättömät muutostyöt korvataan kokonaan määrärahojen puitteissa. Arvioitaessa vammaisen henkilön taloudellisen tuen tarvetta auton tai muun kulkuvälineen hankintaan on otettava huomioon vammaisen henkilön liikkumisen tarve sekä mahdollisuus käyttää julkista joukkoliikennettä tai muuta liikkumisen tukea ja palveluja. Taloudellista tukea auton tai muun kulkuvälineen hankintaan voidaan myöntää, jos henkilön toimintarajoitteesta aiheutuva kulkuvälineen tarve tavanomaisessa elämässä on runsasta ja jatkuvaluonteista. Valtioneuvoston asetuksella voidaan tarvittaessa antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttävistä kustannuksista sekä muista 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen korvauksen määräytymiseen vaikuttavista seikoista.

3 luku Muutoksenhaku

4 luku Erinäiset säännökset

